

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Нина Стефанова Чилова – преподавател в катедра „Публичноправни науки“, ЮФ на УНСС относно представен дисертационен труд на докторант Васил Ивайлов Силяновски на тема „Правен режим на акциза върху алкохола и алкохолните напитки в Република България“, във връзка с придобиване на образователната и научна степен „доктор“, Област на висшето образование: Социални, стопански и правни науки. Професионално направление: 3.6 Право

I. Данни за кандидата.

Васил Ивайлов Силяновски е роден през 1991 година в София, България. Завършва езикова гимназия с немски език – 73 СОУ „Владислав Граматик“ през 2010 година. След завършване на средното си образование продължава обучението си във Виенския университет, Австрия, където изучава и завършва специалност „Бизнес администрация“. Успоредно с това образование той записва и завършва право в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. По време на студентските си години Васил активно се ангажира с редица академични и социални дейности. Той е председател на студентския съвет на Софийския университет, заместник-председател на Националното представителство на студентските съвети, член на Академичния съвет на университета и представител на България в Европейския студентски съюз. Паралелно с активната си студентска ангажираност, докторантът натрупва и практически опит в адвокатско дружество „Хорозов и партньори“, което му дава допълнителна теоретична и практическа перспектива за бъдещо развитие. Със Заповед № РД20-185/24.01.2020 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ Васил Ивайлов Силяновски е зачислен, считано от 01.02.2020 г., за редовен докторант по научна специалност 3.6. Право, „Финансово право“ в катедра „Административноправни науки“ на ЮФ на СУ „Св. Кл. Охридски“, с тема на дисертационния труд „Правен режим на акциза върху алкохола и алкохолните напитки“. През 2021 г. със Заповед № РД-20-1390/17.07.2021 г. е допуснато трансформирането на докторанта от редовна в задочна докторантура на основание чл. 58, ал. 2 във връзка с чл. 60, ал. 3 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Кл. Охридски“, предвид назначаването му на длъжност „асистент“ след проведен

конкурс в професионално направление 3.6. Право (Финансово и данъчно право), като срокът на докторантурата е удължен първо до 01.08.2023 г., в последствие до 01.08.2024г. Към настоящия момент докторантът е адвокат, вписан в Софийската адвокатска колегия и е част от екипа на адвокатско дружество „Хорозов и партньори“

II. Обща характеристика на предоставените за становище трудове.

По темата на своята дисертация докторантът има следните публикации:

Статии:

1. „Издаване на лиценз за управление на данъчен склад“, публикувана 2023 г. в списание „Счетоводство, данъци и право“ на ИК Труд и право., кн.8;
2. „Лицензиран складодържател и данъчен склад по ЗАДС. „Условия за издаване на лиценз за управление на данъчен склад“, публикувана 2023 г. в списание „Счетоводство, данъци и право“ на ИК Труд и право., кн.8;
3. “Развитието на европейското законодателство в областта на акцизите“, публикувана 2023 в сп. Съвременно право, Издателство Сиби.

Доклади

1. Някои проблеми във връзка с принудителната административна мярка “запечатване на обект“ по ЗАДС. Сборник с доклади от Научна конференция на катедра „Теория на държавата и правото“ и катедра Наказателноправни науки на ЮФ на СУ “Св. Климент Охридски“.

III. Обща характеристика на научно-изследователската, научно приложната и педагогическа дейност на кандидата.

Предложеният за обсъждане проект на дисертационен труд „Правен режим на акциза върху алкохола и алкохолните напитки в Република Българи“ е в общ обем от 319 страници (шрифт Times New Roman, размер 14, разредка 1,5), в това число е приложена справка за използваната литература, съдържаща 107 заглавия, от които 72 на кирилица и 35 на латиница. Съдържанието на дисертационният труд е систематизирано в увод, три глави и заключение. Използвани са множество решения на българските съдилища, Съда на ЕС и други наши и чуждестранни институционални източници.

Първия въпрос на който трябва да се даде отговор дали предложения труд има качества на дисертабилност е въпросът с избора на тема. Темата на дисертационен труд „**Правен режим на акциза върху алкохола и алкохолните напитки в Република България**“ е с научна и приложна стойност, тъй като съдържа проблематика, която от една страна налага използването на интердисциплинарен подход при изследването, а от друга дава възможност да се осветли правната уредба на акциза върху алкохола и алкохолните напитки в контекста на общата европейска система на този вид данък и действащото българско законодателство. Научната значимост и актуалност на темата се обуславя и от липсата на такова цялостно концептуално изследване в правната доктрина, което ще запълни тази празнота, но и ще допринесе с предложения и препоръки за усъвършенстване на релевантната нормативната уредба.

В глава първа авторът е изследвал Източниците на правната уредба. Алкохолът и алкохолните напитки като акцизни стоки, данъчна основа, данъчни ставки. Докторантът систематично проследява в исторически аспект развитието на правната уредба на този данък на Европейско ниво, като коректно отбелязва различната динамика на развитието на законодателството, предизвикателствата и проблемите, които са изисквали и налагали адекватни общи европейски решения, за да се стигне до приемането на Директиви 92/83 /ЕИО и 92/84 ЕИО, както и Директива (ЕС) 2020/262. Тези европейски актове имат ключово значение за създаването на общия единен режим на облагане и гарантирането на минималните ставки за акцизните стоки. Със същата научна прецизност и коректност, докторантът анализира в исторически аспект развитието на акцизното законодателство у нас, както и транспонирането на ключовите директиви на ЕС в Закона за акцизите и данъчните складове. Направеният сравнителноправен анализ на нормативната уредба, регулираща тази материя, е задълбочен и аналитичен и е резултат от съчетаването на историческия, сравнителноправния и нормативния метод на изследването. Този комбиниран подход, като методология е дал възможност на докторантът да направи редица задълбочени и обосновани изводи, и предложения за подобряване на законодателството. С тази научна задача авторът се е справил успешно и предложенията направени в тази посока определено имат приносен характер. Алкохолът и алкохолните напитки, като стоки подлежащи на облагане са анализирани и изяснени като правни понятия през призмата на действащото българско и европейско законодателство. Детайлно са характеризирани като правни понятия: „Бирата“, „Виното“, „други ферментирани напитки, различни от бирата и виното“, „междинни продукти“ и

„етиловия алкохол“, като са посочени позициите им в Комбинираната номенклатура, начина на определяне на данъчните им основи и размерите на данъчните ставки. Целесъобразна е критичната бележка на докторанта, относно обстоятелството, че дефинициите на акцизните стоки, критериите за тяхното разграничение в закона трябва да бъдат ясни и точни, за да гарантират правна сигурност относно реда и начина на данъчно облагане на съответните продукти. Липсата на изчерпателност и неясноти по отношение на основни характеристики на продуктите имащи значение за категоризацията им и размера на дължимия акциз, е законодателен недостатък, който докторантът обоснова е посочил, че следва да бъде нормативно преодолян. В този смисъл направените предложения в изложението също имат приносен характер.

Глава втора е посветена на Данъчно задължени лица, субектите в правоотношенията при производство, складиране, движение на алкохол и алкохолни напитки като акцизни стоки. Анализирани са режима на отложено плащане на акциз, който е основният механизъм, чрез който е възможно свободното движение на акцизни стоки в рамките на ЕС, обезпечавайки данъчното задължение да възникне в държавата членка на потребление. Систематично са разгледани двата основни режима на отложено плащане, както и адресатите на тези режими. Съгласно разпоредбите на ЗАДС те са подложени най-общо на лицензионен и регистрационен режим. Докторантът е анализирал предпоставките и условията установени в чл.47 ЗАДС, които следва да бъдат налице за издаване на лиценз за управление на данъчен склад. Основателна според мен е направената критична бележка, че посочената норма допуска правни неясноти и следва да се прецизира, тъй като води до неравнопоставеност между търговските дружества въз основа на тяхната правно организационна форма. Целесъобразни са бележките и относно липсата на детайлна правна уредба и по отношение на реда за изменение на лиценза по искане на заявителя, които намирам също за приноси. Обстойно са анализирани и специфичните обекти за производство на алкохол и алкохолни напитки, подлежащи на регистрационен режим – независима малка пивоварна, специализиран малък обект за дестилиране, обект за винопроизводство на независим малък винопроизводител. Систематично и задълбочено са характеризирани и другите регистрирани лица, участващи в режима на отложено плащане на акциз при движението на алкохола и алкохолните напитки като: регистриран получател, временно регистриран получател, регистриран изпращач, сертифициран получател и сертифициран изпращач и пр. Последователността и аналитичността при разглеждане на проблематиката дават

възможност на докторанта да направи редица обосновани бележки и препоръки например: необходимостта от преосмисляне на дефинирането на понятието „независим“ при малките винопроизводители, преформулирането на чл.73, ал.2 и ал.3 от ЗАДС относно момента на започване и приключване на РОП, противоречието на чл.73а, ал.1, т.7 ЗАДС с разпоредбата на чл.4, т.29а от същия закон. Идентифицирани и систематизирани са и редица други несъответствия между изискванията на европейската директива и разпоредбите на ЗАДС, които също имат научно приносен характер.

В глава трета са разгледани въпросите свързани с възникването на данъчното задължение, Освобождавания, Санкции. Докторантът е анализирал и направил паралел между правният режим уреден в Директива (ЕС) 2020/262, която дава общата рамка за освобождаване от акциз при потребление и разпоредбата на чл.20, ал.2 от ЗАДС. Споделям изразеното от него становище, че българският законодател е формулирал редица хипотези, които излизат извън приложното поле на хипотезите посочени в Директивата, включително и съществуването на противоречия с нейните разпоредби. Обосновани са и бележките свързани с липсата на ясни и точни дефиниции на правни термини, като „извеждане“, „липси“, „нередовност“ което създава редица проблеми при правоприлагането на тези разпоредби. Изводът на автора, че този подход на законодателя отваря широка врата за административни интерпретации и субективизъм категорично го подкрепям. Коректно са анализирани хипотезите свързани с освобождаването от облагане с акциз на европейско и българско законодателно ниво, като подробно са характеризирани случаите на субективните и обективните освобождавания. Докторантът е анализирал детайлно и предвиденият в ЗАДС санкционноправен режим при извършване на нарушения свързани с този вид данъчно облагане и предвидените за това нарушения. Изводите, които са направени, че уредбата на принудителната административна мярката „запечатване на обект“ по реда, предвиден в ЗАДС, разкрива редица материалноправни и процесуалноправни проблеми, са обосновани и имат определено приносен характер.

В заключителната част докторантът систематизира множеството предложения de lege ferenda, които ги намирам за целесъобразни и приносни. Считаю, че тяхното инкорпориране в действащото законодателство по същество ще подобри качеството на нормативната регулация и ще гарантира по-голяма прозрачност, и ефективност при функционирането на данъчната ни система.

IV. Бележка за размисъл

Препоръчвам на докторанта да направи редакционни поправки и да формулира изрично предложенията *De lege ferenda* като текстове за изменение и допълнение в съответния закон. Тези поправки ще донесат допълнителна научна добавена стойност на дисертационния труд.

V. Заключение.

Представеният проект на дисертационен труд „ Правен режим на акциза върху алкохола и алкохолните напитки в Република Българи“ представлява оригинално научно изследване, със значителни приноси за развитието на науката и практиката. Трудът разкрива задълбочените познания на докторанта в областта на данъчното право и способността му да води научна дискусия. Стилът на автора е научно обоснован и прецизен. Представените статии и доклади, както и автореферата очертават по категоричен начин тематичните линии, научните интереси и приноси на докторанта. Считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и правилника за неговото приложение. Въз основа на това, изразявам своето положително становище и предлагам на Научното жури да присъди на Васил Ивайлов Силяновски образователната и научна степен „Доктор“.

05.02.2025 г.

С уважение:

(доц. д-р Нина Чилова)